

ЕСТЕТИЧНЕ ВИХОВАННЯ ТА САМОВИХОВАННЯ У СИСТЕМІ ДУХОВНОГО РОЗВИТКУ ОСОБИСТОСТІ

Метою естетичного виховання є – особистість, яка зуміла розкрити повноту своєї сутності тобто універсальна гармонійна особистість. Ідеал універсальної особистості як мета виховання передбачає її особливу взаємодію з навколишнім світом, тобто внутрішню органічну приналежність до нього. Під естетичним вихованням розуміють якісну зміну рівня естетичної культури об'єкта виховання, яким може бути як окрема особистість, так і соціальна група, і в цілому суспільство.

Зміст естетичного виховання та його внутрішня будова досить суперечливі. Складність полягає в тому, що естетичне виховання, маючи власну специфіку, є аспектом дослідження інших видів виховання та в сучасному виховному процесі є таким, що досить складно відокремлюється від них. Також, зміст естетичного виховання містить у своїй структурі художнє виховання, естетичну освіту, художнє навчання тощо. Рівень естетичного виховання визначається естетичним розвитком особистості, народу, суспільства. Кожна нова історична епоха вносить свої відтінки у розуміння сутності, мети та значущості естетичного виховання.

Специфіку естетичного виховання складають притаманні лише йому риси: естетичне виховання є системним і воно завжди цілеспрямоване. Найвність мети естетичного виховання поєднується з усвідомленням та діяльністю особистості і суспільства в цілому, що системно упорядковані. Результат естетичного виховання може бути визначений по-різному: формування естетичного смаку, якість естетичної діяльності, естетичного відношення, естетичної культури, естетичного ідеалу тощо. Усі ці визначення становлять мету естетичного виховання, тому що формують ставлення до

людини до естетичного відношення навколишньої дійсності. Проте, кінцевий результат естетичного виховання пов'язаний з формуванням особистості, яка є творчою та самодостатньою і яка має естетичну культуру.

Форми естетичного виховання змінні, вони вперше впроваджуються в ранньому дитинстві і ускладнюються залежно від розвитку структури знань та суспільних відносин, але ефективні лише тоді, коли не перериваються ні в особистому, ні в суспільному житті, тобто процес естетичного виховання або самовиховання повинен тривати постійно.

Естетичне виховання також пов'язане з такими аспектами розвитку суспільства як економічні кризи, голод, відсутність гарантованих основних людських прав, що перешкоджають безперервності естетичного виховання.

Естетичне виховання передбачає й естетичну діяльність особистості, її участь у процесі естетичного перетворення дійсності.

Мету естетичного виховання неможливо відокремити від цілей інших процесів формування особистості, адже естетичне виховання – обов'язковий елемент функціонування усєї сукупності духовного багатства особи. Естетичне виховання позбавляється своєї перспективи поза суспільною системою виховання. Ядром та внутрішнім рушієм естетичного виховання є суспільний ідеал.

За своєю природою цілеспрямованість естетичного виховання має суб'єктивний характер, тому що вона спирається на висування цілей та принципів організації виховного процесу в цілому. Передумови, що зумовлюють спрямованість естетичного виховання носять об'єктивний характер оскільки залежать від конкретних історичних реалій.

Одним із завдань суспільного розвитку демократичної держави завжди було створення передумов та обставин, які об'єктивно вимагають від особистості розвивати себе естетично. Естетичне виховання вбирає в себе систему засобів естетичного розвитку особистості, яка визначається усім багатством навколишньої дійсності та життєдіяльності суспільства.

Одним із засобів естетичного виховання є праця, оскільки докорінні основи виробничої діяльності та праця в цілому спрямованні на виявлення та розвиток творчо-естетичних начал особистості, нерозривно пов'язані з первинними трудовими навичками, тобто з творчим потенціалом особистості.

Вагомим засобом естетичного виховання є природа, саме через неї людина пізнає закони краси.

Засобом естетичного виховання також є поведінка та побут людини. Естетика поведінки виявляється у людських відносинах і закріплюється у вчинках та діях особи. Естетика поведінки має історичний характер, ті норми, які сприймалися як обов'язковий елемент естетичної поведінки в минулому, можуть не сприйматися такими в сьогоденні. Естетика побуту обумовлює правильну організацію предметного середовища, яка співвідносна з уявленнями особистості про міру, гармонію, вона виявляється в оформленні житла та у зовнішньому вигляді в цілому.

Надзвичайно важливим у процесі естетичного виховання є самовиховання та самовдосконалення. Завдяки самовихованню здійснюється формування та вдосконалення естетичних здібностей і загалом естетичної свідомості, поширюється поле естетичної діяльності людини та створення нових естетичних цінностей в усіх сферах життєдіяльності. Самовдосконалення дозволяє людині усвідомлено і цілеспрямовано прагнути досягти такого рівня естетичного розвитку, коли її естетичний світ буде наповнений естетичними цінностями загальнолюдоського звучання. Актуальність і важливість виховання і самовиховання вимагає їхнього неперервного процесу упродовж всього життя особистості.

Міністерство освіти і науки України
Міністерство аграрної політики та продовольства України
Харківський національний технічний університет сільського господарства ім. П. Василенка
Харківський національний університет міського господарства ім. О. Бекетова
Харківська спілка художників України
Національний центр підвищення кваліфікації працівників освіти Республіки Казахстан

Присвячується 85-річчю Харківського національного технічного університету
сільського господарства імені Петра Василенка

СОЦІАЛЬНО-ГУМАНІТАРНІ ВЕКТОРИ ПЕДАГОГІКИ ВИЩОЇ ШКОЛИ

ШОСТА МІЖНАРОДНА НАУКОВО-ПРАКТИЧНА КОНФЕРЕНЦІЯ

23-24 квітня 2015 року

Харків 2015

Шоста Міжнародна науково-практична конференція: Соціально-гуманітарні вектори педагогіки вищої школи, м. Харків, ХНТУСГ ім.П.Василенка, 23-24 квітня 2015р. / збірник матеріалів. — Харків, «Міськдрук», ХНТУСГ ім.П.Василенка — с. 224 (укр., рос., англ. мов.)

У збірнику представлені матеріали Шостої Міжнародної наукової конференції: Соціально-гуманітарні вектори педагогіки вищої школи

Тематика конференції: актуальні проблеми сучасної філософії освіти; філософія людського спілкування в системі життєвих цінностей, соціальні аспекти педагогіки в системі вищої технічної та гуманітарної освіти, філософські та психологічні аспекти інноватики і творчості, проблеми морального та естетичного виховання в системі особистісного розвитку студентів, розвиток креативної педагогіки та її використання у формуванні й розвитку творчих особистостей, історичні та політичні дисципліни як засіб формування громадянського світогляду сучасної молоді.

Збірник розрахований на пошукачів вчених ступенів і звань, викладачів, науковців.

Редакційна колегія:

Тищенко Л. М. – голова Оргкомітету, ректор ХНТУСГ ім. П. Василенка, Заслужений працівник освіти України, академік Національної академії аграрних наук України, ІАУ, Відмінник освіти України, Відмінник аграрної освіти і науки, доктор технічних наук, професор.

Бабасв В.М. – співголова Оргкомітету, ректор Харківського національного університету міського господарства ім. О.М. Бекетова, доктор державного управління, професор, член-кор. АПН України, лауреат Державної премії України.

Завтний С. О. – співголова Оргкомітету, член-кор. АПН України, завідувач кафедри ЮНЕСКО «Філософія людського спілкування» та соціально-гуманітарних дисциплін ХНТУСГ ім. П. Василенка, д-р філос. наук, професор.

Пазиніч С. М. – співголова Оргкомітету, академік АПН України, д-р філософії, професор, завідувач кафедри соціально-гуманітарних дисциплін Харківської державної академії дизайну і мистецтв.

Жила В. І. – проректор з науково-педагогічної роботи ХНТУСГ ім. П. Василенка, професор, канд. техн. наук.

Кленко С. Ф. - проректор Полтавського інституту післядипломної підготовки фахівців, д-р філос. наук, професор

Ковтун В.І. – народний художник України, лауреат Національної премії України ім. Т.Г. Шевченка, професор, академік, голова Харківської спілки художників України.

Лозовой В. О. – Заслужений працівник народної освіти України, завідувач кафедри культурології, Національний юридичний університет ім. Ярослава Мудрого, д-р філос. наук, професор

Чаплигін О. К. – завідувач кафедри філософії і політології Харківського національного автомобільно-дорожнього університету, д-р філос. наук, професор

Пономарьов О. С. – вчений секретар Оргкомітету, професор кафедри педагогіки і психології управління соціальними системами НТУ «ХП», канд. техн. наук.

*Редакційна колегія не несе відповідальності за ідеї,
думки та авторське викладання тексту*